

Nystu Trønnes som del av Anno museum – økonomi – mulig scenario

Anno museum har flere museumsenheter i sin drifts- og forvaltningsportefølje som er sammenlignbare med Nystu Trønnes når det gjelder anleggets størrelse og lokale betydning. Driftsformene er imidlertid ulike. Dette er delvis grunnet de enkelte anleggene sin historiske utvikling som bygdetun eller museum, delvis pga. eierskapet og delvis pga. ulikheter mellom museumsregionene forut for konsolideringen til Hedmark fylkesmuseum (nå Anno) i 2010.

Driftsmodellene for bygdetun

I driftsmåte er hovedforskjellene mellom bygdetunene hvor vidt

- publikumstilbudet er arrangementsbasert eller har faste åpningstider med omvisning
- lokale aktører, særlig frivillige, utgjør en regelmessig bidragsyter til tilbudet
- eier har egne ønsker for bruken av anlegget og tilrettelegging for aktiviteter

Disse ulike driftsformene fordeler seg i hovedsak slik:

- Kommunale eiere (mesteparten av Nord-Østerdalen) med bygdetun som brukes som lokal kulturarena i kombinasjon med musealt formål og der kommunene selv står for utleie og kontakt med lokale aktører/brukere/bidragsytere.
- Lag og foreninger som eiere (deler av Kongsvingerregionen) har overdratt all drift til Anno museum, men medvirker i stor grad med dugnad og innsamling av midler.
- Anlegg der hele driftsansvaret er overdratt til Anno museum, og der virksomheten inngår i en større driftskontekst og det følger med ressurser utover beløp per innbygger.

Dvs. at det er en sammenheng mellom eiers medvirkning/medfinansiering, og omfanget av tilbudet.

Aktuell modell for Nystu Trønnes

Nystu Trønnes er mest sammenlignbart med modellen som de kommunale bygdetunene i Nord-Østerdalen drives etter. Der er det ikke fast åpningstid i Anno museum sin regi, men det organiseres formidlingstilbud på anleggene i arrangementsform o.l. Avstanden til driftsenheten (Glomdalsmuseet) tilsier også at omfanget av publikumstilbud i regi av Anno museum blir begrenset sammenlignet med anlegg som ligger slik at de utgjør en hovedarena for avdelingens formidlingsvirksomhet. Grunnbeløpet på kr. 25 per innbygger er også samme som i Nord-Østerdalen.

Etter denne modellen står kommunen selv for ordinære driftskostnader knyttet til bygg og anlegg, slik som strøm og renovasjon. Inntektsmuligheter er utleie i kommunal regi.

Anno museum sine oppgaver vil primært være faglig forvaltning av samlingene av bygg, gjenstander, foto og arkiv, samt formidlingstilbud slik som skoleopplegg og enkelte arrangementer med en faglig hovedprofil. Dette forhindrer ikke at det kan foregå arrangementsvirksomhet eller formidling i lokal regi. Videre formidles dokumentasjon om samlingene og anlegget, samt nyheter om arrangementer o.l., på nettsider som Anno museum administrerer samt annet materiell med en visuell profil.

Tjenester fra Anno museum

Forvaltningsoppgaver knyttet til samlingene (primært antikvariske bygninger og gjenstander) og som dekkes av det årlige beløpet vil være:

- Årlig tilsyn av bygningmassen med vurdering av tilstand og behov for tiltak
- Utføring av strakstiltak og forebyggende tiltak i forbindelse med tilsyn
- Registrering av gjenstander med fotodokumentasjon og publisering i Digitalt museum (søkbar for publikum). Omfang og varighet vil variere fra år til år avhengig av samlingen og prioriteringsrekkefølge, og må påregnes å foregå over flere år som sesongarbeid.
- Tilsyn av gjenstandssamling med forebyggende tiltak for bevaringsformål.
- Tilsyn med sikringsformål (bygg og samlinger), med påfølgende forslag om tiltak som innlemmes i planarbeidet omkring av sikringstiltak i Anno museum.

Omfanget av denne innsatsen kan dreie seg om gjennomsnittlig to ukesverk i året. Dersom det for eksempel skal gjennomføres et større registreringsprosjekt (foto, feltregistreringer og innlegging i database), kan det bety ytterligere ukesverk.

Publikumsrettete tiltak som dekkes av det årlige tilskuddet kan være:

- Utarbeidelse og gjennomføring av skoleopplegg
- Bistand til eller gjennomføring av åpne publikumsarrangement
- Digital formidling (på hjemmesider, sosiale medier, osv)

Innsatsen med dette kan dreie seg om en innsats tilsvarende ca to ukesverk i året, med vekt på formidling til skoleklasser en gang i året. Omfanget av åpne publikumstiltak vil avhenge noe av størrelse på tiltaket, men kan dreie seg om 1-3 årlig (temadager, foredragskvelder, o.l.)

Prosjektbaserte oppgaver, som krever finansiering utover det ordinære driftstilskuddet, vil være tiltak som å produsere utstilling og å gjennomføre større vedlikeholds- eller sikringsarbeider. Prosjektplanlegging og utarbeidelse av søknader om tilskudd inngår da i Anno museum sine oppgaver, som dekkes av det ordinære tilskuddet. Anno museum har gode erfaringer med å få støtte fra Stiftelsen UNI blant andre. Slike tilskudd (ikke fra det offentlige) utløser dessuten gaveforsterkning fra staten når de går gjennom Anno museum, og disse midlene bidrar til å finansiere tiltak ved anlegget.

Det vil si at større tiltak ikke settes i gang uten at finansiering er sikret med en vesentlig andel eksterne tilskudd. I slike tilfeller vil Anno museum i god tid kontakte eier med forslag om eierbidrag. Da vil eiers bidrag være en vesentlig suksessfaktor for å nå gjennom med søknader om eksterne midler og i å realisere prosjektet, men uten at dette vil være et krav.

Andre muligheter

Modellen kan også utvides med regelmessige åpningstider i sommersesongen. Erfaringstall fra andre bygdetun tilsier at åpningstid med omvisere og fast tilbud om salg av kioskvarer, kaffe osv, gjerne har en kostnad på minimum 150.000,- (lønn korttidsansatte og varekostnader), og med inntekter fra billetter og salg på godt under halvparten av kostnadene. Derfor krever dette et større eierbidrag. I tillegg kan det kreve investeringer i infrastruktur, særlig toalettanlegg o.l.